

Xalqaro tajriba shuni ko’rsatadiki, ta’lim tizimida kreativlikni rivojlantirishga yo’naltirilgan dasturlar, innovatsion yondashuvlar va ochiq ta’lim muhiti nafaqat shaxsiy muvaffaqiyat, balki jamiyatning intellektual va ma’naviy rivojiga ham xizmat qiladi. Shu bois, O’zbekiston ta’lim tizimida ham kreativ qobiliyatlarni shakllantirishni uzluksiz jarayon sifatida yo’lga qo’yish, ularni baholash va rag’batlantirish mexanizmlarini takomillashtirish dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Natijada, o’quvchilarda mustaqil, ijodkor, yangilik yarata oladigan shaxsni tarbiyalash orqali mamlakatning raqobatbardoshligi, intellektual salohiyati va ijtimoiy barqarorligi yuksaladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Guilford J.P. The Nature of Human Intelligence. – New York, 1967.
2. Torrance E.P. Creativity: Its Nature and Nurture. – Seoul: Kyung Hee University Press, 1998.
3. Gardner H. Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences. – New York, 1983.
4. O’zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 29-apreldagi “Yoshlar ijodkorligini qo’llab-quvvatlash to’g’risida”gi PQ–4319-son qarori.
5. Vygotskiy L.S. Psixologiya razvitiya rebenka. – Moskva, 1984.
6. Torrens E.P. Tests of Creative Thinking. – Lexington, 1974.
7. Nazarov B. Pedagogik tafakkur va kreativlik. – Toshkent, 2020.
8. O’zbekiston Respublikasi Ta’lim kodeksi loyihasi, 2023-yil.
9. Xodjayev A., Karimova N. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. – Toshkent, 2021.
10. UNESCO. Education for Creative Development. – Paris, 2018.
11. OECD. The Future of Education and Skills 2030. – 2020.
12. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O’zbekiston strategiyasi. – Toshkent, 2021.
13. O’rmonjonov Azizbek Muhammadjon o’g’li. (2025). INKLYUZIV TA’LIMNING MUSIQA TA’LIMDAGI O’RNI VA AHAMIYATI. TA’LIM VA TARAQQIYOT, 4(3), 607-613.
14. Botirova Sevara Mamurovna, Tursunov Ramziddin Abdixalil o’g’li. (2025). MA’NAVIY BARKAMOL YOSHLAR YANGI O’ZBEKISTON BUNYODKORI. MA’NAVIY BARKAMOL YOSHLAR YANGI O’ZBEKISTON BUNYODKORI, 1(1), 98-102.

U.O.T: 635.656: 631.527

LALMIKOR MAYDONLARDA XASHAKI VA XO’RAKI KO’K NO’XATNING BIOMETRIK TAHLILI ASOSIDA MAHSULDORLIGI YUQORI TIZMALARINI TANLASH

Mamatqulova S.U.,

I bosqich tayanch doktoranti Lalmikor dehqonchilik ilmiy tadqiqot instituti

Naxalbayev J.T.,

q/x.f.f.d.(PhD), k.i.h, Dukkakli don ekinlari genetikasi, seleksiyasi va urug’chiligi laboratoriyasi mudiri

Annotatsiya: Mazkur maqolada tadqiqot olib borilayotgan nazorat va kolleksiya pitomnigidagi hashaki va ho’raki ko’k no’xat nav namunalari biometrik tahlil natijalari asosida mahsuldorligi yuqori tizmalarni tanlash haqida ma’lumotlar keltirilgan.

Kalit so’zlar: ko’k no’xat, nav namuna, liniya, oqsil, aminokislota, unuvchanlik, mahsuldorlik, o’simlik bo’yi, dukkak soni

ОТБОР ВЫСОКОПРОДУКТИВНЫХ ЛИНИЙ НА ОСНОВЕ БИОМЕТРИЧЕСКОГО АНАЛИЗА МАКА И КОРМОВОГО ГОРОШКА НА ПОЛЯХ ЛАЛМИКОР

Маматкулова С.У.,

*базовый докторант I ступени Дехканчиликского научно-исследовательского института
«Лалмикор»*

Нахалбаев Ж.Т.,

к.ф.-м.н., заведующий лабораторией генетики, селекции и семеноводства бобовых культур.

Аннотация: В статье представлены сведения о селекции высокопродуктивных линий на основе результатов биометрического анализа образцов сортов гороха и нута в опытно-контрольно-коллекционном питомнике.

Ключевые слова: горох, сортообразец, линия, белок, аминокислоты, всхожесть, продуктивность, высота растений, количество бобов.

SELECTION OF HIGH-YIELDING LINES BASED ON BIOMETRIC ANALYSIS OF GREEN PEAS AND CHICKPEAS IN LALMIKOR FIELDS

Mamatqulova S.U.,

I-stage basic doctoral student Lalmikor Agricultural Research Institute

Nakhalbayev J.T.,

q/x.f.f.d.(PhD)., k.i.h, Head of the Laboratory of Genetics, Selection and Seed Production of Legumes

Abstract: This article presents information on the selection of high-yielding lines based on the results of biometric analysis of samples of the pea and chickpea varieties in the research control and collection nursery.

Keywords: pea, variety sample, line, protein, amino acid, germination, productivity, plant height, number of pods

Gregor Mendel ko‘k no‘xatdagi 7 xil belgini o‘rgangan bo‘lib, ular jumlasiga o‘simlikning bo‘yi, gul rangi, urug‘ rangi, va urug‘ formasi kabi belgilar kiradi. Tadqiqotlari davomida u ikki xil belgiga ega bo‘lgan. Jumladan, u baland va past bo‘yli formalarni ajratib oldi va bu liniyalarni toki bir xil avlod olinmaguncha har yili ekishda davom etdi, keyinchalik ularni o‘zaro chatishtirib, belgilarning qay tarzda avloddan avlodga o‘tishini kuzatdi.[7]

Biologik tasnifiga ko‘ra ko‘k no‘xat dukkakli don ekinlari tarkibiga kiradi va dukkakli don ekinlarning qishloq xo‘jalik maydoni 1940-yilda 6.8, 1950-yilda 19.6, 1960 yilda 3.6, 1970-yilda 2.6, 1980-yilda 8.1, 1990-yilda 14. mln gektarga teng.[5]

Dukkakli ekinlarini yetishtirish qishloq xo‘jaligidagi uchta asosiy muammoni hal qilishga yordam beradi 1) Don yetishtirishni ko‘paytirish, 2) O‘simlik oqsil muammosini hal etish 3) Tuproq unumdorligini oshirish.[2]

Xashaki ko‘k no‘xat navlarining 1000 ta don vazni xo‘raki navlarining 1000 ta don vazniga nisbatan nisbatan og‘irroq sanaladi. Uning hosildorlik ko‘rsatkichlari ham yuqori bo‘lib, 1990-yilda Tulsik nav sinash markazida Orpel navining hosildorligi gektariga 70 sentnerni tashkil qilgan.[3]

Ko‘k no‘xat doni tarkibidagi oqsil miqdori 18-35% va yashil maysasida 13-24 % ni tashkil qiladi, 34% gacha almashmaydigan aminokislotalar va yuqori miqdorda lizin aminokislotasiga ega.[1]

Dukkakli don ekinlarining urug‘ida oqsil ko‘p, arpa va sulida hazmlanadigan oqsil 70 va 63gr, ko‘k no‘xat, vika, soyada 160, 186, 300 g. ga yetadi. Shuning uchun dukkakli don ekinlari ajoyib ozuqa va oziq-ovqat ekinlari bo‘lishi bilan bir qatorda boshqa oziqalarning ham qimmatini oshiradi.[2]

Urug‘i-ko‘pincha yirik, yumaloq, bo‘ladi. Urug‘ kattaligiga qarab 3 ta guruhga bo‘linadi.

1) Mayda urug‘lar-diametri 3.5-5 mm, 1000 ta urug‘ vazni 150 gr gacha

2) O‘rta urug‘lar-diametri 5-7 mm, 1000 ta urug‘ vazni 150-200g

3) Yirik urug‘lar-diametri 7-10.5 mm

Urug‘ning yuzi silliq yoki burishgan bo‘ladi. Rangi oq, sariq, yashil, to‘q yashil, sarg‘ish jigarrang, ayrim hollarda naqshli rangli dog‘lar bo‘ladi.[4]

Ko‘k no‘xatning dukkaklari 3-10 ta urug‘ tugadi, to‘g‘ri yoki egilgan, xanjarsimon yoki tasbehsimon, ko‘pincha sariq rangda bo‘ladi. Dukkaklari yetilganda chatnab ketadi. 1000 donasining vazni 40 gr dan 400 gr.gacha, o‘rtacha 150-250 gr.gacha yetadi. Poyasi o‘sishiga qarab: past bo‘yli (50sm) yarim past bo‘yli (51-80sm), o‘rtacha bo‘yli (87-150sm) va baland bo‘yli (151-300 sm) xillariga bo‘linadi.[6]

Materiallar va metodlar. Lalmikor dehqonchilik ilmiy-tadqiqot instituti dukkakli don ekinlari seleksiyasi va urug‘chiligi laboratoriyasining nazorat, kolleksiya va F1 duragaylar pitomnigida o‘rnilayotgan jami 88 ta tizmalar va nav namunolari tajriba materiallari bo‘lib hisoblanadi.

Tajriba kuzatuvlari, tahlillar DDEITI G‘allaorol ITS[1], Butunittifoq o‘simlikshunoslik instituti[3] uslubiy qo‘llanmalari ma‘lumotlari bo‘yicha tahlil qilindi.

Tadqiqot natijalari. Tadqiqot ishlari lalmikor dehqonchilik ilmiy tekshirish instituti, Dukkakli don ekinlari genetikasi, seleksiyasi va urug‘chiligi laboratoriyasida 2025-yilda amalga oshirildi. Tadqiqot natijalariga ko‘ra, dala sharoitidagi unuvchanlik andoza navda (Vostok-84) 75 foizga teng bo‘lgani holda, eng yuqori ko‘rsatkichi 19-delyankaga tegishli bo‘lib, 82 foizni tashkil qilayotgan vaqtda, eng past

ko’rsatkich 38 foiz bilan 3-delyankaga to’g’ri keladi. O’suv davri bo’yicha tahlillar shunday xulosani beradiki, andoza navida vegetatsiya davri 39 kunni tashkil qiladi. Qolgan delyankalarda 37 dan 40 kungacha oraliqda o’suv davri ko’rsatkichlari o’zgarib turishi, standart navdan sezilarli darajada katta farq yo’qligini ko’rsatadi. Delyankalardan tanlab olingan o’simliklarning o’rtacha bo’yi tahlil qilinganda, 3-delyankada eng uzun 64 sm ekanligi aniqlandi, aksincha 20-delyankada 26 sm bilan eng kalta ko’rsatkichni ekanligi ma’lum bo’ldi. Bir tup o’simlikdagi dukkaklar soni o’rtacha miqdori eng kam ko’rsatkichi 19, 20-delyankalarga to’g’ri kelib, 2 tani tashkil qiladi, eng ko’p miqdori 3.4 tani tashkil qilib, 9-delyankaga xos sanaladi. Delyankalardagi don hosildorligi bo’yicha 19-delyanka 29,4 grammni tashkil qiladi, andoza navda 85,32 grammni ko’rsatgani holda, 8-delyankada 258,28 grammga teng. Don hosildorligini bir gektardan olinadigan don og’irligining sentner hisobida qaralganda, 19-delyankada eng past ko’rsatkichni (0.978sr/ga), standart navda 85.32sr/ga bo’lgani holda, 5-delyanka hosildorligi eng yuqori(263.30 sr/ga) ekanligi aniqlandi. 100 ta don vaznini bo’yicha 6,12,15,18 delyankalarda ko’rsatkich 10 grammdan sal yuqori, 11 delyankada eng katta ko’rsatkich 28,64 gramm ekanligi ma’lum bo’ldi. Shu bilan bir qatorda 2 va 7-delyankalar ham hosildor tizmalar ekanligi qayd etildi.

3-jadval

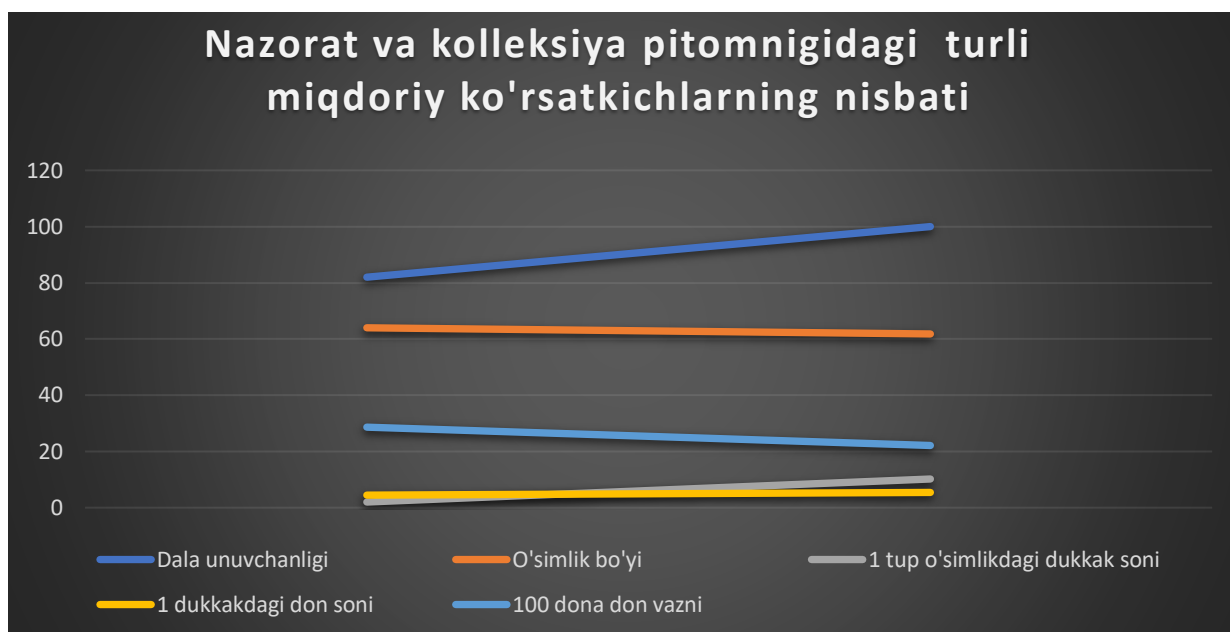
Nazorat maydonidagi ko’k no’xat nav namunalari va tizmlarining dala sharoitidagi unuvchanligi, o’simlik bo’yi, bir tup o’simlikdagi dukkaklar soni, don hosildorligi va 100 ta don vazni

№	Nav namunalari nomi	Dala sharoitidagi unuvchanligi	1tup o’simlikdagi dukkaklar soni	1 dukkakdagi don soni	O’simlik bo’yi	Don hosildorligi		100 dona don vazni
						Delyanka Gr	s/ga	
1	Vostok-84 (andoza)	75%	2.2	4.03	39,6	85,32	2,84	11,28
2	NP G-L XKN 2025/01	76%	2.8	3.09	34	230,32	7,69	28,00
3	NP G-L XKN 2025/02	38%	3.2	3.66	64	99,00	3,3	15,68
4	NP G-L XKN 2025/03	68%	4.2	3.33	40	135,94	4,53	12,40
5	NP G-L XKN 2025/04	72%	2.6	3.66	37	263.30	8,78	18,64
6	NP G-L XKN 2025/05	78%	2.8	4.14	40	157,60	5,25	10,32
7	NP G-L XKN 2025/06	73%	2.4	4.30	51	186,20	6,21	22,00
8	NP G-L XKN 2025/07	71%	2.4	4.23	47	258,28	8,61	26,24
9	NP G-L XKN 2025/08	68%	3.4	4.42	40	215,08	7,17	11,04

10	NP G-L XKN 2025/09	72%	2	4.46	31,6	224,10	7,47	18,32
11	NP G-L XKN 2025/10	50%	2.2	4.53	50	236,40	7,89	28,64
12	NP G-L XKN 2025/11	62%	2.6	3.53	40	95,46	3,18	10,72
13	NP G-L XKN 2025/12	60%	2.6	3.98	30	119,74	3,99	17,20
14	NP G-L XKN 2025/13	64%	2	3.90	30	160,76	5,36	11,12
15	NP G-L XKN 2025/14	62%	2.4	3.76	30	104,32	3,48	10,80
16	NP G-L XKN 2025/15	52%	2.6	3.65	40	76,10	2,54	15,04
17	NP G-L XKN 2025/16	70%	2.4	3.96	35	60,84	2,03	18,08
18	NP G-L XKN 2025/17	75%	3.4	3.33	46	154,22	5,14	10,96
19	NP G-L XKN 2025/18	82%	2	3.30	33	29,34	0,978	8,16
20	NP G-L XKN 2025/19	42%	2	4.70	26	39,14	1,27	19,44

Yuqoridagi jadvaldan ma’lum bo’ladiki, dala sharoitidagi unuvchanlik andoza navda (Vostok-84) 75 foizga teng bo’lgani holda, eng yuqori ko’rsatkichi 19-delyankaga tegishli bo’lib, 82 foizni tashkil qiladi. Eng past ko’rsatkich 38 foiz bilan 3-delyankaga to’g’ri keladi. O’suv davri bo’yicha tahlillar shunday xulosani beradiki, andoza navda vegetatsiya davri 39 kunni tashkil qiladi. Qolgan delyankalarda 37 dan 40 kungacha oraliqda o’suv davri ko’rsatkichlari o’zgarib turishi, standart navdan sezilarli darajada katta farq yo’qligini isbotlaydi. Delyankalardan tanlab olingan o’simliklarning o’rtacha bo’yi tahlil qilinganda, 3-delyankada eng uzun 64 sm ko’rsatkichni qatd etildi, aksincha 20-delyankada 26 sm bilan eng kalta ko’rsatkich aniqlandi. Bir tup o’simlikdagi dukkaklar soni o’rtacha miqdori eng kam ko’rsatkichi 19, 20-delyankalarga to’g’ri kelib, 2 tani tashkil qiladi, eng ko’p miqdori 3.4 tani tashkil qilib, 9-delyankaga xos. Delyankalardagi don hosildorligi bo’yicha 19-delyanka 29,4 grammni tashkil qiladi, andoza navda 85,32 grammni ko’rsatdi, 8-delyankada 258,28 esa grammga teng. Don hosildorligini bir gektardan olinadigan don og’irligining sentner hisobiga qaralganda, 19-delyankada eng past ko’rsatkichni (0.978sr/ga), standart navda 85.32sr/ga bo’lgani holda, 5-delyanka hosildorligi eng yuqori (263.30 sr/ga) ekanligi aniqlandi. 100 ta don vaznini bo’yicha, 6,12,15,18 delyankalarda 10 grammdan sal yuqori, 11 delyankada eng katta ko’rsatkich 28,64 gramm ekanligi, shu bilan bir qatorda 2 va 7-delyankalar ham undan ortda qolmaganini ma’lum bo’ldi

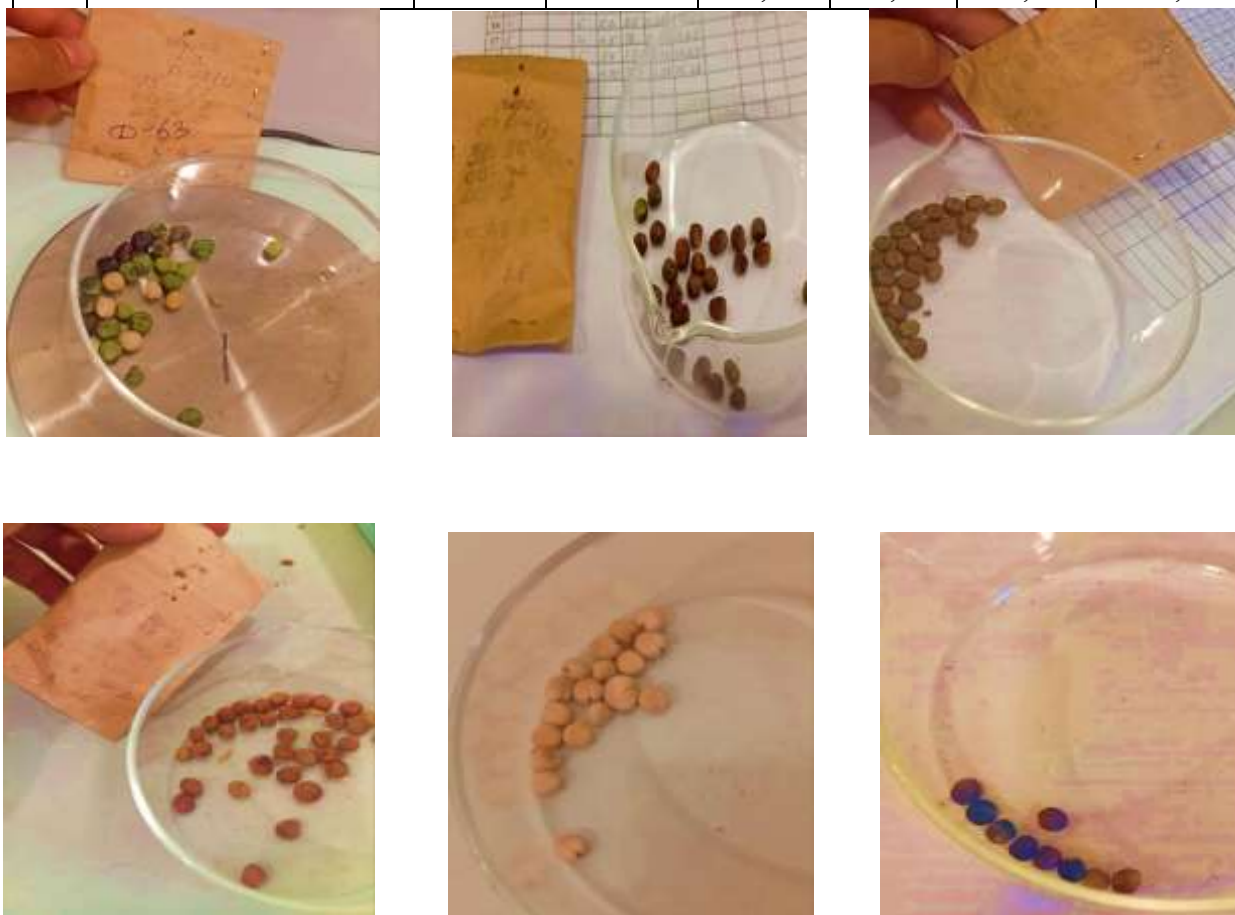
4-jadval

Kolleksiya maydonidagi ko'k no'xat nav namunalari va tizmlarining dala sharoitidagi unuvchamligi, o'simlik bo'yi, bir tup o'simlikdagi dukkaklar soni, don hosildorligi va 100 ta don vazni

№	Nav namunalar nomi	Dala sharoitidagi unuvchanligi	O' simlikning bo'yi	Bir tup o' simlikdagi dukkaklar soni	Bir dukkakdagi donlar soni	Don hosildorligi Delyanka, g	100 dona don vazni
1	Vostok-84 (st)	65 %	52,4	2,7	3,62	58,72	14,62
2	GL XKN K-YA 2024/2	70%	61,4	7	3,33	54,86	12,75
3	GL XKN K-YA 2024/3	60 %	59	6,4	4,11	51,62	13,86
4	GL XKN K-YA 2024/4	59 %	58,8	5	4,32	80,06	21,59
5	GL XKN K-YA 2024/5	85 %	53	10,2	3,26	25,84	15,92
6	GL XKN K-YA 2024/6	67 %	58	7,2	5,05	62,21	14,41
7	GL XKN K-YA 2024/7	63 %	61,8	6,8	4,30	62,32	21,08
8	GL XKN K-YA 2024/8	63 %	50,4	5,2	4,21	73,49	14,55
9	GL XKN K-YA 2024/9	63 %	60	4,2	4,09	46,64	14,00
10	GL XKN K-YA 2024/10	86 %	46,4	3,6	3,73	42,12	12,08
11	GL XKN K-YA 2024/11	71 %	44,6	3,4	3,91	26,67	17,23
12	GL XKN K-YA 2024/12	75 %	48,2	5,2	4,79	29,08	8,2
13	GL XKN K-YA 2024/13	92 %	57,25	5,96	3,25	62,97	13,17
14	GL XKN K-YA 2024/14	55 %	46,4	8	4,27	43,34	12, 5 2
15	GL XKN K-YA 2024/15	67 %	53	6	3,7	36,06	14,78
16	GL XKN K-YA 2024/16	77 %	48	4,8	3,92	32,08	13,16
17	GL XKN K-YA 2024/17	73 %	48,4	5	4,16	65,92	11,00
18	GL XKN K-YA 2024/18	86 %	43	5,8	3,15	69,19	15,08

19	GL XKN K-YA 2024/19	80 %	46,6	5,6	3,018	67,1	18,21
20	GL XKN K-YA 2024/20	90%	44,2	7,6	3,33	52,16	18,04
21	GL XKN K-YA 2024/21	81 %	52,8	5,8	4,174	60,57	13,29
22	GL XKN K-YA 2024/22	98 %	47	5,4	3,654	60,79	14,35
23	GL XKN K-YA 2024/23	86 %	42,6	3	4,066	29,45	16,67
24	GL XKN K-YA 2024/24	88 %	44,8	4,6	3,88	65,52	18,06
25	GL XKN K-YA 2024/25	93 %	45	4,2	4,06	45,38	16,24
26	GL XKN K-YA 2024/26	79%	49	7,4	5,42	38,49	12,89
27	GL XKN K-YA 2024/27	85%	39,2	9,4	4,91	70,38	12,5
28	GL XKN K-YA 2024/28	100%	45	6,6	4,33	57,46	16,78
29	GL XKN K-YA 2024/29	85%	41,6	5,5	5,06	59,94	9,80
30	GL XKN K-YA 2024/30	78%	34	7	3,94	60,19	16,4
31	GL XKN K-YA 2024/31	91%	38,6	4,4	4,002	53,97	15,36
32	GL XKN K-YA 2024/32	100%	41	3	4,45	71,09	12,75
33	GL XKN K-YA 2024/33	90%	55,8	2,8	2,83	90,78	22,12
34	GL XKN K-YA 2024/34	81%	42	3,4	4,93	57,6	17,66
35	GL XKN K-YA 2024/35	76%	53	5,6	3,6	32,96	14,5

1-rasm. Ko‘k no‘xatning turli rangdagi formalari: yashil, sariq, jigarrang marmar dog‘li, binafsharang, yashil marmar dog‘li formalari

Xulosa. Tadqiqotlar natijasida nazorat pitomnigida 17 ta past bo‘yli (50smgacha) va 3 ta o‘rta bo‘yli (50-80 smgacha) tizmalar aniqlandi, kolleksiya maydonida esa 22 ta past bo‘yli (50smgacha) va 13 ta o‘rta bo‘yli tizmalar qayd etildi. Nazorat pitomnigida andoza navga nisbatan erta yetilgan tezpishar tizmalar 3 ta, kolleksiya maydonida esa 11 ta ekanligi ma‘lum bo‘ldi. Nazorat pitomnigida 100 dona don vazni bo‘yicha 11 ta delyanka, kolleksiya pitomnigida 18 ta delyanka, don hosildorligi ko‘rsatkichi

bo'yicha nazorat va kolleksiya pitomnigidan standart navga nisbatan sezilarli yuqori natija qayd etilgan
10 tadan tizmalar tanlab olindi va kelgusidagi tadqiqot ishlari uchun manba sifatida tanlab olindi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Amanov AA va boshqalar. Donli ekinlar seleksiyasi va boshlang'ich urug'chiligi bo'yicha uslubiy qo'llanma. G'allaorol 2004-yil
1. Bobkov S.V., Uvarova O.V., Kolkcheva M.A., Kondykova N.N. Sovremennye Yevropeyskie sorta goroxa uroжайnost i sodержanie belka (The modern European varieties of pea yield and protean content) Zernovoe xozyaystvo Rossii 2010 (11) №10 pp 17-20.
2. Djumayev Saydullo, Rizayev Shuxrat, Kuldashov Bobomurod “Oziqabop ekinlar yetishtirishda lalmi va sug'orma dehqonchilikdan amaliy mashg'ulotlar”. Samarqand-2022
3. Izucheniye mirovoy kolleksii psheynisi. Metodicheskie ukazaniya. VIR. Leningrad
3. Kojuxova E.V., Oreshnikova O.P. Osenka adaptivnogo potentsiala obrazov Pisum arvense L. Po masse 1000 semyan/Nauchnaya jizn. 2021.5(16).C. 594-604. EDN:LLQISM
4. Ostonaqulov T. E. “Seleksiya va urug'chiik asoslari” 155-bet
5. Oripov. R. O., Xalilov N.X. “ O'simlikshunoslik” O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati nashriyoti. Toshkent -2007 yil 231-bet
6. Yakubjonov O, Tursunov S, Muqimov J. “Donchilik” 217-bet. Yangi asr avlodi.
7. Science mail.ru, <https://ru.wikipedia.org>

**TARBIYA DARSLARIDA TAFAKKURNI RIVOJLANTIRUVCHI INTERAKTIV
O'YINLARDAN FOYDALANISH USULLARI**

Ziyomiddinova Nilufar Avazbekovna

Namangan davlat pedagogika instituti mustaqil tadqiqotchisi
nilufarziyomiddinova83@gmail.com
Tel: 998-94-590-83-80

Annotatsiya: Maqolada tarbiya darslarida o'quvchilarning tafakkur faoliyatini rivojlantirishda interaktiv o'yinlardan foydalanishning samarali usullari yoritilgan. Tadqiqotda o'yinli ta'lim texnologiyalarining psixologik-pedagogik asoslari, ularning o'quvchilarning ijodkorligi, mantiqiy fikrlashi va mustaqil qaror qabul qilish ko'nikmalariga ta'siri tahlil qilinadi. Shuningdek, tarbiya fanining mazmuniga mos interaktiv o'yin turlari - rolly o'yinlar, muammoli vaziyatlar, “aqliy hujum”, “fikrlar zanjiri”, “kichik guruhli musobaqalar” kabi metodlar amaliy misollar asosida ko'rib chiqiladi. Maqolada interaktiv o'yinlarning o'quvchilarda ijtimoiy faollikni, hamkorlikda ishlash madaniyatini va ijobiy munosabatlarni shakllantirishdagi roli asoslab beriladi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, to'g'ri tanlangan o'yin texnologiyalari tarbiya jarayonini qiziqarli, samarali va motivatsion muhitga aylantiradi hamda o'quvchilarning tafakkurini rivojlantirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: tarbiya darslari, tafakkur, interaktiv o'yinlar, o'yin texnologiyalari, ijodkorlik, mantiqiy fikrlash, o'quv motiatsiyasi, hamkorlik.

**МЕТОДЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНТЕРАКТИВНЫХ ИГР, РАЗВИВАЮЩИХ
МЫШЛЕНИЕ, НА УРОКАХ ВОСПИТАНИЯ**

Аннотация: В статье рассматриваются эффективные методы использования интерактивных игр на уроках воспитания для развития мыслительной деятельности учащихся. В исследовании анализируются психолого-педагогические основы игровых образовательных технологий, их влияние на развитие творческих способностей, логического мышления и самостоятельности школьников. Особое внимание уделяется видам интерактивных игр, соответствующих содержанию воспитательных дисциплин - ролевым играм, проблемным ситуациям, «мозговому штурму», «цепочке идей» и групповым соревнованиям. В статье обоснована роль интерактивных игр в формировании социальной активности, культуры сотрудничества и положительных межличностных отношений среди учащихся. Результаты исследования показывают, что правильно подобранные игровые технологии делают процесс воспитания более интересным, эффективным и мотивирующим, а также способствуют развитию критического и творческого мышления учащихся.